

**Gemeente
Amsterdam**

Bezoekadres
Amstel 1
1011 PN Amsterdam

Postbus 202
1000 AE Amsterdam
Telefoon 14 020
amsterdam.nl

Retouradres: Postbus 202, 1000 AE Amsterdam

Rekenkamer Amsterdam
A.L. Daalder
Weesperstraat 105A
1018VN Amsterdam

Datum 7 oktober 2024
Ons kenmerk
Uw kenmerk RA_24_045
Behandeld door Directie Dienstverlening, dienstverlening@amsterdam.nl
Onderwerp Bestuurlijke reactie op het conceptrapport *Toegankelijkheid van stemlokalen* van de Rekenkamer

Geachte mevrouw Daalder,

Op 12 september jl. heeft u het college het concept bestuurlijk rapport *Toegankelijkheid van stemlokalen* toegestuurd met het verzoek een bestuurlijke reactie hierop te geven. Het college heeft kennisgenomen van de conclusies en aanbevelingen in uw rapport en voldoet met deze brief aan uw verzoek.

Allereerst wil het college u danken voor het werk dat u heeft verzet. Toegankelijkheid in het algemeen, en die van stemlokalen in het bijzonder is een belangrijk onderwerp. Het college vindt het van groot belang dat alle stemgerechtigden in Amsterdam en Weesp ongehinderd hun stem uit kunnen brengen. Mede door de vele verkiezingen die we afgelopen jaren organiseerden, heeft de toegankelijkheid van de stembureaus onvoldoende aandacht gekregen. Uit uw rapport blijkt dat er veel mis gaat met de duidelijkheid rondom de classificatie van stemlokalen en de communicatie hierover deze classificatie. Daar kan en gaat het college snel mee aan de slag.

Het college waardeert het begrip van de Rekenkamer voor de spagaat bij het realiseren van stemlocaties. Aan de ene kant de wens om een fijnmazig netwerk van stemlocaties aan te bieden, waarbij we een loopafstand van 500 meter nastreven. En aan de andere kant de realiteit dat de eisen van het Ministerie van BZK niet bij alle (potentiële) locaties gerealiseerd kunnen worden. Het college neemt alle aanbevelingen van de Rekenkamer over. Zij geven concrete aanknopingspunten voor het verbeteren van de toegankelijkheid van stemlokalen in Amsterdam en de communicatie hierover.

De aanbevelingen in uw rapport heeft het college gelijk in een Plan van aanpak vervat (zie bijlage). Om de uitvoering van het Plan van aanpak in goede banen te leiden, stelt het college een

projectleider aan die ervoor zal zorgen dat het gereed is voor de eerstvolgende geplande verkiezingen. Dat zijn de gemeenteraadverkiezingen in maart 2026.

Hieronder leest u hoe het college de aanbevelingen gaat uitvoeren (in de bijlage met tijdsplanning):

Aanbeveling 1: creëer een realistisch beeld van toegankelijkheid

Het college is het met de Rekenkamer eens dat we een correct beeld moeten schetsen van de toegankelijkheid van stemlokalen. Ook wanneer de boodschap minder fraai is, moet dit medegedeeld worden. In eerste instantie aan de raad, bij de voorbereidingen op de verkiezingen, zodat er duidelijkheid is over zowel de toegankelijkheid van de stemlocaties, als de loopafstand daarheen. Om deze aanbeveling handen en voeten te geven gaat het college met de volgende punten aan de slag:

- Het college begint met een grote nulmeting door zelf polshoogte te nemen bij alle stemlocaties. Alle (ca 350) stemlocaties uit het bestand worden nagelopen aan de hand van de 8 cruciale indicatoren van toegankelijkheid van het Ministerie van BZK. Daarna kijkt het college naar de mogelijkheden om de toegankelijkheid conform de richtlijnen aan te passen. Het college nodigt mensen van belangenorganisaties zoals Ongehinderd en Cliëntenbelang uit om aanwezig te zijn bij deze nulmeting en adviezen te geven. Alleen op deze manier krijgt het college een correct en compleet beeld van de feitelijke situatie op de stemlocaties. Hierbij merkt het college op dat deze inventarisatie vooral betrekking heeft op de bouwkundige eisen van het Ministerie. Tijdelijke maatregelen die op de dag van de verkiezingen zelf genomen moeten worden, vallen hier buiten.
- Om de loopafstand te bepalen maakt het college gebruik van het geografische datamodel, ontworpen door de afdeling Onderzoek & Statistiek van de gemeente Amsterdam. In dit model staan alle potentiële stemlocaties en wordt met cirkels en kleuren de loopafstand in beeld gebracht. Het college verwerkt de resultaten van de hierboven genoemde inventarisatie (nulmeting) in deze kaart, zodat een helder beeld ontstaat van de loopafstanden naar locaties die toegankelijk zijn, conform de richtlijnen van het Ministerie van BZK.

Aanbeveling 2: verbeter de toegankelijkheid van stemlocaties

Het college omarmt de insteek van de Rekenkamer om bij het implementeren van de richtlijnen van het Ministerie van BZK, in eerste instantie te focussen op het zogenaamde laaghangend fruit. Het college richt zich in eerste instantie op de uitvoering van die ingrepen die relatief makkelijk zijn (in tijd en geld), op de cruciale indicatoren, en de situatie in stadsdelen waar het opkomstpercentage lager ligt.

Aan de hand van de inventarisatie van de toegankelijkheid van de stemlocaties krijgt het college inzicht in welke (bouwkundige) aanpassingen verricht moeten worden om te voldoen aan de richtlijnen van het Ministerie van BZK. Hierna maakt het college een inschatting van tijd en kosten. Conform het advies van de Rekenkamer, krijgen die stadsdelen waar de opkomst traditioneel laag is (Noord, Nieuw-West en Zuidoost), voorrang in de planning.

Om ervoor te zorgen dat op de dag van de verkiezing zelf, de tijdelijke maatregelen toegepast worden, zet het college in op verbreding van het takenpakket van de wijkambtenaren die de stemlocaties op de dag van de verkiezingen bezoeken. Ook zal in de training voor (vice)voorzitters

van de stembureaus meer aandacht worden besteed aan het opvolgen van de instructies voor toegankelijkheid (zoals drempeloverbruggingen, batterij in leesloep, hoogte kandidatenlijst en werkblad en het signaleren en oplossen van de toegankelijkheids-problemen op de verkiezingsdag zelf).

Aanbeveling 3: geef betere informatie over toegankelijkheid

Het college is het met de Rekenkamer eens waar in het rapport gesproken wordt over de informatievoorziening over toegankelijkheid. Het staat buiten kijf dat deze informatie juist, volledig en consistent moet zijn en het is teleurstellend te lezen dat dit niet op orde is. In de evaluatie van de verkiezingen van het Europees Parlement besteedt het college al aandacht aan de discrepantie tussen wat aan de raad is gecommuniceerd en de resultaten uit uw onderzoek. Nadat de informatie uit de inventarisatie naar de toegankelijkheid van de stemlocaties is gecombineerd met de locatiekaart van Onderzoek & Statistiek kan het college zowel de kiesgerechtigden als de raad uitgebreider en nauwkeuriger informeren over de loopafstand naar (zelfstandig toegankelijk en niet zelfstandig toegankelijke) stemlocaties. Ook zal het college in de informatievoorziening naar de raad extra aandacht besteden aan de situatie in de stadsdelen met een lager opkomstpercentage.

Nogmaals dankt het college de Rekenkamer voor het onderzoek naar de toegankelijkheid van stemlokalen. Het Plan van aanpak is voor de eerstvolgende geplande verkiezingen in maart 2026 afgerond, ervan uitgaande dat er geen tussentijdse verkiezingen komen. Het college informeert de raad over de vorderingen vóór het zomerreces 2025 en in aanloop naar de verkiezingen van maart 2026. In de evaluatie van de gemeenteraadsverkiezingen zal het college uitgebreid reflecteren op toegankelijkheid van en loopafstand naar stembureaus.

Het college hoopt u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

Namens het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Amsterdam,

Femke Halsema
Burgemeester